

33-F-255

255

Prof. Dr. K. Laštovka:

**Preloženie predajne
voľnej živnosti
podľa §-u 55 živn. zák.
a §-u. 1 vl. nar. 162-1935 Sb.**

Zvláštny odťahok z č. 5. ročníka III. časopisu
„Hospodárstvo a právo“.

Bratislava 1936

Tlačou Universum úč. spol., Bratislava, Jaskový rad

23



Prof. Dr. K. Laštovka:

33-F-255

**Preloženie predajne
voľnej živnosti
podľa §-u 55 živn. zák.
a §-u. 1 vl. nar. 162-1935 Sb.**

Zvláštny odťahok z č. 5. ročníka III. časopisu
„Hospodárstvo a právo“.

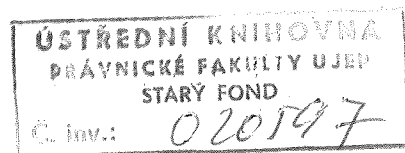
Bratislava 1936

Tlačou Universum úč. spol., Bratislava, Jaskový rad



103

| | |
|-----------|---------------|
| Koupi od | |
| Darem od | M. Laštovková |
| v | za Kčs |
| Inv. čís: | 36.103 |
| Sign | |



I. Každá slobodná živnosť musí mať určité stanovište živnosti (podľa §-u 12 živn. zák. „miesto, kde sa živnosť prevodzuje“ Standort der Ausübung) t. j. miesto, na ktorom alebo z ktorého sa živnosť prevodzuje.

Od stanovišťa živnosti treba líšiť podľa Boh. 10.513/1933 t. zv. *stále prevodzovacie miestnosti* (feste Betriebsstätten). Stála prevodzovacia miestnosť je to miesto, na ktorom sa živnosť podľa svojej povahy skutočne prevodzuje. Bude to niekedy stanovište živnosti, niekedy (podľa vôle živnostníkovej) i miestnosť mimo stanovišťa a je to podľa §-u 55 živn. zák. buď dielňa (u živností výrobných) alebo predajňa (u živností obchodných); u živností obchodných je predajňa vždy stálou miestnosťou prevodzovacou, pretože obsahom obchodnej živnosti je práve predaj tovaru a živnostenská činnosť obchodná nemôže byť ináč vykonávaná, než v predajni (Boh. 10.513/1933).

II. Podľa §-u 55 slov. živn. zák. môže ten, kto je oprávnený prevodzovať slobodnú živnosť, mať v obci, kde je stanovište tejto živnosti, *niekoľko stálych prevodzovacích miestností* (dielni, predajni) a môže ich preložiť na iné stanovisko v obci. To sa má však vždy *ohlásiť* živnostenskému úradu. Ustanovenie §-u 55 teda dovoľuje, aby majiteľ voľnej živnosti (a teda aj obchodnej) mohol mať v obci niekoľko stálych prevodzovacích miestností (predajni), t. j. mohol si zriaďovať nové *ďalšie* predajne, ako aj predajne,

ktoré má prekladať. V §-e 55 živn. zák. nestavia sa proti sebe jednak zriadenie novej predajne a teda rozmnoženie počtu predajní, jednak preloženie dosavádnej predajne, avšak § 55 chce len vyjadriť, že si živnostník môže zriadiť niekoľko predajní buď tak, že ich počet rozšíri, alebo so zachovaním počtu predajní niektorú predajňu len preloží. Lebo aj *preloženie* predajne na iné miesto v obci je zriadením novej predajne, pri čom ovšem iná predajňa sa zruší. Za zriadenie predajne treba potom pokladať opatrenie miestnosti a jej vybavenie tak, aby v nej bolo predávané, teda zaobstaranie nábytku, zriadenie výkladov a pod.

III. Táto voľnosť zriaďovať a prekladať predajne voľných živností (obchodných) v tej istej politickej obci bola značne obmedzená vl. nar. 162/1935.

Toto nariadenie treba pokladať podľa jeho obsahu za *doplnenie živnostenského zákona* čí. 259/1924 Sb., pretože operuje s pojmaním živnostenského zákona a odvoláva sa na jeho predpisy. Ovšem toto nariadenie, ktoré princíp živnostenskej slobody značne obmedzuje, nechce byť úpravou trvalou, ale len *výnimočnou* a časovo obmedzenou do 30. júna 1937. Nutno preto toto nariadenie vykladať *striktne* a ovšem tak, ako sa zo *znenia* tohoto nariadenia podáva; keď je text nepochybný, musí byť nariadenie len podľa tohoto textu vyložené, hoci by sa snáď zdalo, že úmysel zákona bol iný.

IV. Podľa nar. 162/1935 Sb. „vezme živnostenský úrad na vedomie v obore potravinárskom oznámenie o zriadení predajní podľa § 55

živn. zák. len potom, až rozhodol (na podklade zvláštneho pokračovania), či *takéto rozšírenie živnosti* nebude mať hospodársky nezdravý vliv na súťažné pomery“. Živnostenský úrad musí teda oznámenie o zriadení predajne podľa §-u 55 zák. preskúmať po stránke vecnej v tomto smere.

1. či *ide o zriadenie predajne podľa §-u 55 a nie na pr. vedľajšieho závodu* podľa § 56 živn. zák. (sr. Boh. 10.604/1933 a 7526/1928). Vlád. nariadenie hovorí o „*zriadení predajní*“ a o „*taľkomto rozšírení živnosti*“ a tu vzniká otázka, či má na mysli len *zriadenie novej predajne*, či aj prosté preloženie predajne, t. j. nahradenie jednej predajne inou. Bohumil Štědrý háji vo spisku: „*Nařízení o dočasných omezeních...*“ na str. 44 názor, že prosté preloženie predajne v tej istej obci nemožno subsumovať pod pojem zriadenia predajne a poukazuje tu najmä na zákon o jednotkových cenách 251/1933 a nar. 101/1933 Sb. Opačné stanovisko háji, poukazujúc na účel nariadenia, Ústredňa obchodných komôr v „*Poznámkach*“ k vl. nar. 162/1935 str. 7 a prevádzací výnos min. obchodu z 7. XI. 1935 čí. 80739/1935. K tomu treba podotknúť toto:

Je pravda, že vl. nar. 101/1935 Sb. o predajniách v obchodoch s jednotkovými cenami *výslovne* doplnilo § 2, zák. 251/1933 Sb. tým, že „*predajne smú byť vo vnútri tej istej obce prekladané len s povolením zemského úradu*“ a že z toho by bolo možno súdiť, že ten doplnok bol nutný, aby ustanovenie §-u 55 živn. zák. o voľnosti zriaďovať predajne v tej istej obci bolo obmedzené. Ale proti tomu treba uvážiť, že

predpis nar. 101/1935 Sb. je úplne špeciálny a že by bol v nar. 162/1935 Sb. zbytočným, pretože i prosté *preloženie predajne v tej istej obci* sa prezentuje vždy ako zriadenie novej predajne (hoci iná zanikne) a pretože nar. 165/1935 podrobuje každé oznámenie o zriadení predajní podľa §-u 55 povoleniu, bez toho, že by rozlišovalo, či sa to oznámenie týka zriadenia ďalšej novej predajne alebo len jej preloženia;

2. či *takýmto zriadením predajne (teda aj jej prostým preložením) nastane rozšírenie dotýčajúc živnosti*, t. j. či sa rozsah celej voľnej živnosti, ktorú živnostník z určitého stanoviska v obci podľa živnostenského listu prevádza, závažnejšie a trvalejšie zväčší (na pr. u obchodnej živnosti stúpne vo väčšej miere a trvalejšie obrat v *celej* živnosti) a to jedine a výlučne z dôvodu zriadenia alebo preloženia dosavádnej predajne.

Možno všeobecne ako normálnu skúsenosť pripustiť, že otvorenie *ďalšej novej predajne* bude asi vždy rozšírením živnosti, je však pochybné, či i *prosté preloženie predajne* (t. j. zriadenie novej predajne so súčasným zrušením predajne inej) možno pokladať za rozšírenie živnosti. Usudzujem, že by tomu tak bolo, keby

a) po stránke vecnej boli v novej preloženej predajni predávané veci ešte iné než v zrušenej predajni,

b) po stránke rozsahovej, keby nová predajňa bola priestorovo značne väčšia a podstatne lepšie vybavená než predajňa zrušená,

c) po stránke miestnej, keby predajňa bola

zriadená na mieste obchodne omnoho živšom než dosavádna predajňa, pretože vo všetkých týchto prípadoch môže byť obrat v živnosti trvalejšie zväčšený.

Pri preložení predajne obchodnej živnosti pôjde zpravidla o momenty sub b) a c) uvedené a živnostenský úrad tu musí uvážiť, či na nové miesto preložená predajňa je rozsahove väčšia, lepšie vybavená a na takom mieste preložená, že je možno súdiť, že *zriadením tejto predajne nastane rozšírenie obratu v celej obchodnej živnosti* v obci prevádzanej.

Živnostenský úrad musí si o tom urobiť úsudok na podklade zistených okolností a to taký, ktorý zo zistených okolností možno podľa daných pomerov logicky vyvodíť. Či na pr. mala dosavádna predajňa v ulici miestny rozsah 23 m² a 2 výklady o 1.¾ m² a o 1.¼ m² a jeden vchod, kdežto preložená predajňa zriadená v tej istej ulici naproti ale na rohu dvoch ulíc bude len o 5 m² väčšia a výklady budú mať rozsah 2.40 m² a 3 m² a budú do nej dva vchody. Bude asi neskutočné zistiť také okolnosti, že by z nich bolo možné dôvodiť, že u majiteľa obchodnej živnosti, ktorá má v obci už celý rad predajní, tým, že jedna predajňa sa zruší a na miesto nej bude zriadená nová predajňa naproti v tej istej ulici, v miestnostiach len o málo väčších a vybavenejších (dva vchody), nastane *rozšírenie obchodnej živnosti* majiteľa živnosti, t. j. celkový obrat v *celej* živnosti a obci prevádzanej trvalejšie a značnejšie stúpne;

3. či *toto rozšírenie živnosti*, ako bolo sub 2. vyložené (bude-li vôbec uznané), *bude mať hospodársky nezdravý vliv na súťažné pomery*

či už všeobecne alebo len s ohľadom na užší okruh stanovišťa živnosti. Text nariadenia vzbudzuje tu vážne pochybnosti.

Žiada sa totiž,

a) aby bol rozšírením živnosti sub 2. uvedeným, spôsobený vliv na súťažné pomery, t. j. možnosť voľnej konkurencie,

b) aby ten vliv bol hospodársky nezdravý,

c) a to či už všeobecne alebo len s ohľadom na užší okruh stanovišťa živnosti.

Niet pochybnosti, že každé otvorenie novej predajne a aj prosté preloženie predajne bude mať vždy v zápätí isté hospodárske účinky v súťaži, pretože nová predajňa priláka konzumentov, ktorí bývajú bližšie, alebo ktorým sa úprava krámu ľúbi a p. Ale s tým nutno počítať, pretože v právnom poriadku, ktorý je na voľnej súťaži aspoň v princípe založený, treba živnostníkovi ponechať plnú možnosť, aby konzumentom čo najviac vyhovel. Obchod je len prostriedkom pre lepšiu pohotovosť statkov pre konzumentov, ale nikdy nie účelom pre seba, najmä pre nestenčené udržanie dosavadného stavu obchodníctva. Preto nariadenie žiada, aby tento vliv na súťažné pomery bol *hospodársky nezdravý*, t. j., nie snáď len nepriaznivý, ale *priamo nezdravý*, to jest *priamo hospodársky škodlivý*. Nerozhoduje teda akýkoľvek vliv na dosavadne súťažné možnosti, ale len vliv, ktorý je hospodársky škodlivý. Neide o to, súťaž vôbec znemožniť (a to by bolo vtedy, keby bolo každé zriadenie predajne zakázané), ale súťaž a jej uplatňovanie v záujme konzumentov zachovať a len jej hospodársky škodlivé účinky

obmedziť alebo vylúčiť. A tieto hospodársky škodlivé účinky musia sa podľa vl. nariadenia prejavíť buď *všeobecne* alebo *s ohľadom na užší okruh stanovišťa živnosti*. Z protikladu „*všeobecne*“ a „*užší okruh stanovišťa živnosti*“ možno súdiť, že tu ide o rozoznávanie *miestne*, totiž, že „*všeobecne*“ znamená *v celej obci, v ktorej je stanovište živnosti*, kdežto „*v užšom okruhu stanovišťa živnosti*“ znamená len tú časť obce, kde má živnosť svoje stanovisko, t. j. dom, v ktorom bola živnosť podľa §-u 12 živn. zák. opovedaná. Zriadenie predajne musí teda ohroziť súťaž buď v celej obci (všeobecne) alebo v okruhu, kde má opovedaná živnosť stanovisko. Možno namietnuť, že tento výklad odporuje intenciam vl. nariadenia, pretože toto nariadenie malo asi na myslí prípad, že zriadenie predajne bude mať nezdravý vliv na súťaž buď v celej obci alebo v *okruhu novo zriadenej (preloženej) predajne* vzhľadom k počtu rovnakých závodov v blízkosti novej predajne. Ale tomuto výkladu bráni jednak jasná štylizácia nariadenia, najmä keď hľadáme k tomu, že hovorí o *stanovišti živnosti* a pojem ten je v § 12 živnostenského zákona presne vymedzený jako miesto, udané živnostenskému úradu v opovedi živnosti, jednak aj to, že štylizácia nar. 162/1935 Sb. líši sa (a to asi úmyselne) od štylizácie vl. nar. 101/1935 Sb. o predajňách v obchodoch za jednotkové ceny. V tomto nariadení sa hovorí o nezdravom vlive, či už so zreteľom na *okolie nového stanovišťa predajne* alebo so zreteľom na predaj tovaru v obci vôbec, kdežto v nar. 162/1935 sa hovorí o vlive či už všeobecne alebo len s *ohľadom na užší kruh stanovišťa živ-*

nosti. Líši sa teda stanovište predajne a stanovište živnosti a je treba uznať, že pozdejšie nar. 162/1935 Sb. malo iste svoj dôvod, prečo prijalo toto znenie a nie znenie v nar. 101/1935 Sb.

Ale aj keby bolo možné pripustiť, čo znenie nar. vylučuje, že úmyslom nariadenia čís. 162/1935 bolo vylúčiť nezdravý vliv na súťažné pomery nielen všeobecne v celej obci, ale aj v okruhu novo zriadenej predajne a že teda slová „užší okruh stanovišťa živnosti“ v §-e 1, odst. 1 in fine znamenajú „užší okruh novej predajne“, bude nesnadné tvrdiť a dokázať, že by preloženie predajne z jedného domu do domu naproti v tej istej ulici, pri čom plocha a výklad novej predajne boli len nepatrne zväčšené a namiesto jedného vchodu boli zriadené vchody dva, znamenalo skutočne hospodársky nezdravý, teda škodlivý vliv na okolných živnostníkov.

V. Keď je teda aj preloženie predajne podľa §-u 55 živn. zák. podrobené nar. 162/1935, musí živnostenský úrad najprv rozhodnúť, či toto preloženie predajne nebude mať hospodársky nezdravý vliv na súťažné pomery v celej obci (všeobecne) alebo vzhľadom na užší okruh stanovišťa živnosti. Za tým účelom musí si vyžiadať vyjadrenie jednak obchodnej komory, ktorá má previesť šetrenie a jednak príslušného živnostenského spoločenstva. Tieto vyjadrenia nie sú pre úrad živnostenský za všetkých okolností záväzné, ale len pomôckou pre jeho rozhodnutie. Úrad teda musí aj sám skúmať, či tú tu podmienky §-u 1. nar. 162/1935 a ovšem má pri tom ako pomôcky užiť vyjadrenia oboch odborných živnostenských korporácií. Keď nie sú

tieto vyjadrenia presné, t. j. keď neuvádzajú presne fakty, z ktorých svoj úsudok o neprípustnosti novej predajne vyvodzujú, keď sú príliš všeobecne štylizované alebo keď sú ich dôsledky z fakt vyvedené logicky nepresné, nesmie sa živnostenský úrad týmito vyjadreniami riadiť, ale rozhodne úplne samostatne, ale ovšem musí uviesť, prečo a z akého dôvodu k vyjadreniam nemohol prihliadať.